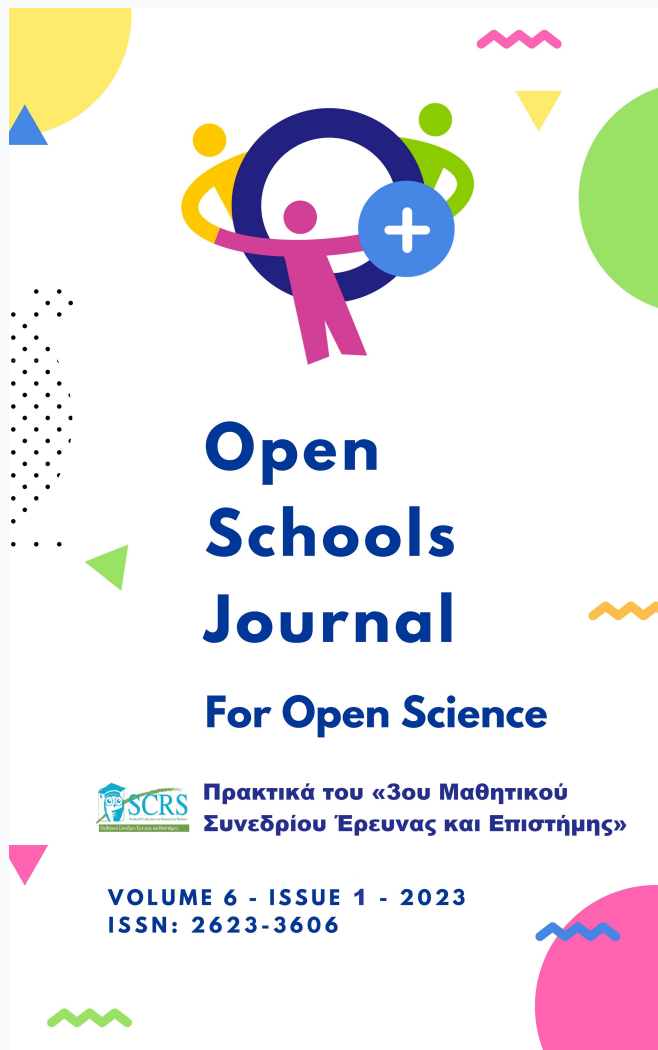

Open Schools Journal for Open Science

Τόμ. 6, Αρ. 1 (2023)

Open Schools Journal for Open Science - Special Issue -Πρακτικά του «3ου Μαθητικού Συνεδρίου Έρευνας και Επιστήμης»

Μυθο-εξερευνήσεις

Δήμητρα- Στεφανία Κουτρομάνου, Μαρία Παλόγλου, Αμαλία Τάσιου, Παναγιώτης Τσομπανίδης, Ελμίνα Φλόκα, Αλέξανδρος Χατζόπουλος, ΕΛΠΙΝΙΚΗ ΤΑΣΤΑΝΗ, Μαρία Καΐσαρη

doi: [10.12681/osj.31973](https://doi.org/10.12681/osj.31973)

Copyright © 2023, Δήμητρα- Στεφανία Κουτρομάνου, Μαρία Παλόγλου, Αμαλία Τάσιου, Παναγιώτης Τσομπανίδης, Ελμίνα Φλόκα, Αλέξανδρος Χατζόπουλος, ΕΛΠΙΝΙΚΗ ΤΑΣΤΑΝΗ, Μαρία Καΐσαρη

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Κουτρομάνου Δ.- Σ., Παλόγλου Μ., Τάσιου Α., Τσομπανίδης Π., Φλόκα Ε., Χατζόπουλος Α., ΤΑΣΤΑΝΗ Ε., & Καΐσαρη Μ. (2023). Μυθο-εξερευνήσεις. *Open Schools Journal for Open Science*, 6(1). <https://doi.org/10.12681/osj.31973>

Μυθο-εξερευνήσεις

*Δήμητρα-Στεφανία Κουτρομάνου, Μαρία Παλόγλου, Αμαλία Τάσιου, Παναγιώτης
Τσομπανίδης, Ελμίνα Φλόκα, Αλέξανδρος Χατζόπουλος*

2ο Γυμνάσιο Νέας Ιωνίας, Αττικής

mail@2gym-n-ionias.att.sch.gr

*Επιβλέπουσες καθηγήτριες: Ελπινίκη Ταστάνη (ΠΕ02), Φιλολόγος. Μαρία Καίσαρη
(ΠΕ79.01), Καθηγήτρια μουσικής*

2ο Γυμνάσιο Νέας Ιωνίας, Αττικής

elptastani@yahoo.gr, marakey29@gmail.com

Περίληψη

Η παρούσα εργασία αφορά στην παρουσίαση ενός Ψηφιακού - Διαδραστικού Χάρτη, που δημιουργήθηκε, ως εκπαιδευτικό εργαλείο, στο πλαίσιο υλοποίησης προγράμματος ERASMUS+ KA2. Το πρόγραμμα έχει τίτλο: «Από τον Μύθο στον Λόγο: Λαϊκές παραδόσεις, μύθοι και θρύλοι στην εκπαιδευτική διαδικασία» και συντονίζεται από το 2ο Γυμνάσιο Νέας Ιωνίας Αττικής. Ο Ψηφιακός - Διαδραστικός Χάρτης στοχεύει στη χρήση της Πληροφορικής ως μέσου που διευκολύνει στη διαθεματική προσέγγιση των διδακτικών αντικειμένων στο σχολείο και υπηρετεί τον βασικό σκοπό του προγράμματος· της ανάδειξης του ρόλου της λαϊκής μας παράδοσης όχι απλά ως γνώσης, αλλά στο πλαίσιο της διαθεματικότητας, τέτοιας που να εμπλέκει και να συνδέει διδακτικά αντικείμενα, η σχέση των οποίων δεν φαίνεται από πρώτη άποψη προφανής. Στον Ψηφιακό - Διαδραστικό Χάρτη ενσωματώνονται στοιχεία του λαϊκού πολιτισμού, αξιοποιείται η σύνδεση τεχνολογίας, εκπαίδευσης με την επιστήμη της Λαογραφίας ενώ παράλληλα δημιουργούνται εμπλουτισμένα διδακτικά περιβάλλοντα.

Λέξεις κλειδιά: Ψηφιακός - Διαδραστικός Χάρτης, Λαογραφία, διαθεματικότητα, εκπαίδευση, πληροφορική.

Εισαγωγή

Ο παιδαγωγικός χαρακτήρας του λαϊκού πολιτισμού¹ είναι αυτονόητος και αδιαμφισβήτητος. Η λαϊκή παράδοση συγκροτεί έναν κόσμο αξιών, αντιλήψεων, νοοτροπιών και κοινωνικοπολιτικής οργάνωσης με πολιτισμική αυταξία, δική του νομοτέλεια και ιστορικότητα. Αποτελεί μια πλούσια παρακαταθήκη με δυνατότητες παιδαγωγικών εφαρμογών σε ευρύτερη κλίμακα. Το γεγονός δε, ότι αυτή η σύνδεση με την λαϊκή παράδοση σταδιακά ατονεί και χάνεται, καθιστά αναγκαία τη σύνδεσή της με την εκπαίδευση, αφού, πέρα από το καθαρά γνωστικό της περιεχόμενο, φέρει και σημαντικό αξιακό περιεχόμενο για τη νέα γενιά σε ό, τι αφορά ζητήματα ταυτότητας και ιστορικο-πολιτισμικής μνήμης.

Η δύναμη της ίδιας της επιστήμης της Λαογραφίας έγκειται στο γεγονός ότι νοηματοδοτεί και υπογραμμίζει την αξία του παρελθόντος. Η μελέτη και η μετάδοση του λαϊκού πολιτισμού καλλιεργεί το περιβάλλον εκείνο, μέσα από το οποίο μεταβιβάζονται από γενιά σε γενιά και εσωτερικεύονται οι προδιαθέσεις και οι αρχές που οδηγούν στη δημιουργία του πολιτισμικού κεφαλαίου (Μπουρντιέ, 1994, σ. 75 κ.ε).

Η εξοικείωση των μαθητών, κάθε εκπαιδευτικής βαθμίδας, με το σύνολο του λαϊκού μας πολιτισμού, η σύνδεσή του με την επίσημα αναγνωρισμένη κουλτούρα που παρέχει το Σχολείο είναι αναγκαία και προς αυτή την άποψη συγκλίνουν οι απόψεις των ειδικών από διάφορα επιστημονικά πεδία. Αποτελεί ποιοτικό πεδίο γνώσης που δεν αποβλέπει μόνο σε στόχους καλλιτεχνικής αγωγής συνδεδεμένης με το παρελθόν, αλλά ασκεί τον άνθρωπο στο να ανακαλύπτει τη σωματική και ψυχική του ποιότητα, να την αναπτύσσει και να τη διατηρεί σε μια εποχή, η οποία χαρακτηρίζεται από την κυριαρχία των media (Μερακλής, 2002, σελ. 44). Η στροφή και η ανανέωση του ενδιαφέροντος προς τον λαϊκό πολιτισμό αποτελεί μαζί με άλλες εκδηλώσεις φυγή των πιο ευαίσθητων ανθρώπων από το παρόν του κόσμου, ο οποίος ακριβώς επειδή υποχώρησαν οι ιδεολογίες, γίνεται ολοένα και πιο βάρβαρος (Μερακλής, 2002, σελ.43).

Η σύγχρονη εποχή αποτελεί περίοδο, η οποία χαρακτηρίζεται για τη ρευστότητα και την ταχύτητά της, τις ποικίλες ανακατατάξεις και την αμείλικτη παρέμβαση της τεχνολογίας. Εμφύλιες έριδες, διακρατικές αντιπαλότητες έχουν ως συνέπειες βίαιες πληθυσμιακές μετακινήσεις, ανασύσταση κάθε είδους συλλογικοτήτων και διαμόρφωση νέων συνόλων. Οι πληθυσμιακές αυτές μετακινήσεις κατά τις τελευταίες δεκαετίες, κυρίως προς τις δυτικές χώρες, επομένως και στη χώρα μας, έχουν επιφέρει μεγάλες αλλαγές στην πληθυσμιακή σύνθεση αυτών των χωρών. Οι αλλαγές αυτές άγγιξαν και το χώρο της εκπαίδευσης αλλοιώνοντας την ομοιογενή εθνικά και πολιτισμικά σύνθεσή του. Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα καλείται σήμερα να αντιμετωπίσει τη νέα κοινωνική πραγματικότητα και να εγκαταλείψει το ισχύον, το παραδοσιακό μονοπολιτισμικό μοντέλο ως ανεπαρκές και να

¹ Για την έννοια, τις καταβολές, τους φορείς και τους παράγοντες διαμόρφωσης καθώς και για την αξία και σπουδαιότητα του ελληνικού λαϊκού πολιτισμού ενδεικτικά βλ. Λουκάτος, Δ. 1992. *Εισαγωγή στην ελληνική λαογραφία*, Αθήνα: Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης-Μερακλής, Μιχαήλ Γ. 2004. *Ελληνική Λαογραφία*, Αθήνα: Οδυσσέας.

λειτουργήσει στη βάση της πολυπολιτισμικότητας και της πολιτισμικής ανομοιογένειας και ποικιλομορφίας (Γκόβαρης, 2001).

Η εκπαίδευση χρειάζεται να λειτουργήσει βασιζόμενη αφενός στην ισότιμη αντιμετώπιση των πολιτισμών, στην αποδοχή και προβολή της πολιτισμικής προσφοράς όλων των λαών, στην προώθηση της συνεργασίας, της αλληλοεκτίμησης, της αποδοχής και του σεβασμού της διαφορετικότητας του άλλου και αφετέρου στην υποστήριξη και ενδυνάμωση της ελληνικής πολιτισμικής ταυτότητας. Να συμβάλει στην ανάδειξη στοιχείων του ελληνικού λαϊκού πολιτισμού και κατ' αυτόν τον τρόπο να λειτουργήσει ως ανάχωμα στην αφομοιωτική ισοπέδωση των τοπικών παραδόσεων και στην εξαφάνιση των συλλογικοτήτων που επιβάλλει ο πολιτιστικός ιμπεριαλισμός. Να δημιουργήσει τους μηχανισμούς αντίστασης στο ομογενοποιητικό μοντέλο της παγκοσμιοποίησης και στην αφομοιωτική επίδραση της ηγεμονικής δυτικής κουλτούρας.

Ο λαϊκός πολιτισμός αποτελεί πρόσφορο πεδίο για την πραγματοποίηση της «πολιτισμικής συνάντησης» και της ανάδειξης των πολιτιστικών στοιχείων ανάμεσα στους λαούς. Μπορεί να βοηθήσει στη συνειδητοποίηση από τους μαθητές της πολυπλοκότητας που χαρακτηρίζει τη διαμόρφωση των πολιτιστικών ταυτοτήτων στη σύγχρονη εποχή της μετανεωτερικότητας (Κακάμπουρα-Τίλη, 2005). Η Λαογραφία έχει τη δυνατότητα, με τη μέθοδο της συγκριτικής ανάλυσης που υιοθετεί, να συνδέει τα λαογραφικά φαινόμενα του ελληνικού λαϊκού πολιτισμού με το παγκόσμιο δίκτυο των φαινομένων του πολιτισμού, λειτουργώντας ως γέφυρα επικοινωνίας (Δαμιανού, 2013, σ. 219). Ταυτόχρονα αναδεικνύει τις ιδιαιτερότητες της ελληνικής πολιτισμικής ταυτότητας μέσα από μια κριτική προσέγγιση του ελληνικού λαϊκού πολιτισμού με τον πολιτισμό των άλλων. Μιλώντας για την έννοια της πολιτισμικής ταυτότητας να υπογραμμίσουμε ότι αποτελεί μια δυναμική έννοια, στην οποία παρελθόν και παράδοση επανακαθορίζονται ανά πάσα στιγμή σε σχέση με το παρόν και τις προσδοκίες του μέλλοντος (Μερακλής, 1971).

Το πρόγραμμά μας

Στο πλαίσιο της άτυπης εκπαίδευσης θελήσαμε να μελετήσουμε στοιχεία του λαϊκού μας πολιτισμού, με όχημα τα ευρωπαϊκά προγράμματα Erasmus. Η αίτησή μας προς το ΙΚΥ έγινε δεκτή στη δράση ΚΑ2/Στρατηγικές Συμπράξεις αποκλειστικά μεταξύ σχολείων, στον τομέα της Σχολικής Εκπαίδευσης του Προγράμματος Erasmus+ 2018. Τίτλος του προγράμματος: «Από τον Μύθο στον Λόγο: Λαϊκές παραδόσεις μύθοι και θρύλοι στην εκπαιδευτική διαδικασία».

Συντονιστικό σχολείο είναι το 2^ο Γυμνάσιο Νέας Ιωνίας Αττικής, με σχολεία εταίρους:

1. Scoala Gimnaziala "Ion Bancila", Braila - Romania
2. Agrupamento de Escolas Dr. Mario Sacramento, Aveiro – Portugal
3. Istituto Comprensivo Marconi Oliva, Locorotondo - Italy
4. Szkola Podstawowa nr 10 w Rzeszowie, Rzeszow, Poland
5. Siauliu Dainu progimnazija, Siauliai – Lithuania

Η Παιδαγωγική Ομάδα του σχολείου μας αποτελείται από τις εκπαιδευτικούς:

1. Ελπινίκη Τασάνη, Φιλολόγος, Συντονίστρια της Ελληνικής Παιδαγωγικής Ομάδας
2. Ανθή Αποστολίδου, Φυσικός
3. Γεωργία Γώγου, Αγγλικών
4. Μάρα Καίσαρη, Μουσικής
5. Μαρία Κάτρη, Οικιακής Οικονομίας
6. Ευσταθία Φραγκόγιαννη, Γαλλικών

και από μαθητές και μαθήτριες του σχολείου μας.

Στο πρόγραμμά μας επιχειρούμε να αναδείξουμε το ρόλο της λαϊκής παράδοσης και την αξία της ως γνώσης, αλλά και να την αξιοποιήσουμε στην εκπαιδευτική διαδικασία στο πλαίσιο διαθεματικής προσέγγισής της, τέτοιας που να εμπλέκει και να συνδέει διδακτικά αντικείμενα, με τα οποία η σχέση δεν φαίνεται από πρώτη άποψη προφανής.

Βασικός μας στόχος είναι το άνοιγμα στην κοινωνία της Ευρώπης του 21^{ου} αιώνα, μέσα από έναν επικοινωνιακό τρόπο προσέγγισης στοιχείων της λαϊκής μας κληρονομιάς. Το σχολείο έτσι αναδεικνύεται σε χώρο ανταλλαγής ιδεών, αλληλεπίδρασης και δημιουργίας. Το φαντασιακό και παιγνιώδες στοιχείο που χαρακτηρίζει τους μύθους και θρύλους του λαού μας δίνει τη δυνατότητα στους μαθητές και στις μαθήτριες να συμμετάσχουν και να απολαύσουν τη μαθησιακή διαδικασία, δημιουργεί διαδραστικό περιβάλλον αμοιβαίας ανταλλαγής απόψεων και εκτεταμένων συζητήσεων, απελευθερώνει τη σκέψη και την έκφραση, επιφέρει, εν τέλει, υψηλής προστιθέμενης αξίας μάθηση. Κατά τον καθηγητή της Λαογραφίας Μιχάλη Μερακλή οι λαϊκές παραδόσεις, το δημοτικό τραγούδι και το παραμύθι «συνθέτουν την αγία τριάδα της ποίησης του παραδεδομένου λαϊκού πολιτισμού» (Μερακλής, 2002,11).

Η αξιοποίηση του Ψηφιακού Διαδραστικού Χάρτη στο πλαίσιο του προγράμματος

Επιλέξαμε στο 3^ο Μαθητικό Συνέδριο Έρευνας και Επιστήμης να παρουσιάσουμε από όλες τις δραστηριότητές μας στο πλαίσιο εφαρμογής του παραπάνω προγράμματος τη δημιουργία ενός ψηφιακού- διαδραστικού χάρτη. Πρόκειται για έναν τρόπο συγκερασμού σύγχρονου και παραδοσιακού. Η επιλογή της εφαρμογής βασίζεται και ενισχύει την άποψή μας ότι σε αυτή δίνεται η δυνατότητα να ενσωματώσουμε στοιχεία λαϊκού πολιτισμού και παράλληλα να αξιοποιήσουμε τη σύνδεση τεχνολογίας, εκπαίδευσης με την επιστήμη της Λαογραφίας και να δημιουργήσουμε εμπλουτισμένα διδακτικά περιβάλλοντα. Θέση μας είναι ότι παρόμοιες πρακτικές μάθησης υποστηρίζουν συμπληρωματικά τη διδασκαλία και ανοίγουν σε αυτή νέους δρόμους.

Τι είναι ένας Ψηφιακός Διαδραστικός Χάρτης

Ο Ψηφιακός Διαδραστικός Χάρτης ή αλλιώς Γεωγραφικό Σύστημα Πληροφόρησης (GIS), είναι ένα λογισμικό συλλογής, αποθήκευσης, οργάνωσης, αποτύπωσης και απεικόνισης της πληροφορίας στο χώρο. Χρησιμοποιείται από πολλούς επιστημονικούς κλάδους, και κυρίως από την επιστήμη της Γεωγραφίας. Οι ψηφιακοί χάρτες χρησιμοποιούνται πλέον και στην εκπαίδευση στη διδασκαλία τόσο της γεωγραφίας όσο και άλλων διδακτικών αντικειμένων. Το μεγάλο πλεονέκτημα του ψηφιακού χάρτη έναντι του παραδοσιακού είναι ότι επιτρέπει στον χρήστη όχι μόνο να δει και να συλλέξει πληροφορίες, αλλά και να προσθέσει δικά του δεδομένα.

Διδακτικοί στόχοι

Αρχικός στόχος μας ήταν να ενώσουμε σε μία παρουσίαση όλα τα κεφάλαια πάνω στα οποία εργαστήκαμε κατά τη διάρκεια του προγράμματος, κάθε ένα από τα οποία συνδέεται με μία ομάδα μύθων. Με αυτόν τον τρόπο δόθηκε η δυνατότητα στους μαθητές να αντιληφθούν την εργασία τριών χρόνων ως ένα ενιαίο σύνολο. Αυτό θα μπορούσε εύκολα να γίνει μέσω μιας παρουσίασης powerpoint.

Ο ψηφιακός χάρτης, όμως, προτιμήθηκε για τους εξής λόγους:

- Εμπεριέχει το στοιχείο του ταξιδιού και της εξερεύνησης, κι αυτό τον καθιστά συναρπαστικό στα μάτια των μαθητών.
- Είναι πλήρως διαδραστικός. Οι ίδιοι οι μαθητές μπορούν άμεσα να επιλέξουν, να δημιουργήσουν, να εμπλουτίσουν και να προσαρμόσουν το περιεχόμενό του.
- Έχει παιγνιώδη μορφή και είναι διασκεδαστικός.
- Είναι απλός στη χρήση και μπορούν να συμμετέχουν όλοι οι μαθητές.
- Είναι ένας εντυπωσιακός τρόπος παρουσίασης.
- Δίνει τη δυνατότητα ενεργούς συμμετοχής όλων των μαθητών/-τριών της ομάδας, αλλά και της συνεργασίας μαθητών που βρίσκονται μακριά. Στη δική μας περίπτωση, συνεργάστηκαν μαθητές και μαθήτριες από έξι διαφορετικές χώρες.
- Ο αποδέκτης μπορεί να επιλέξει, με όποια σειρά θέλει, το περιεχόμενο που θα παρακολουθήσει.
- Η τοποθέτηση των μύθων στη γεωγραφική τους θέση, τους προσδίδει αληθοφάνεια ως μια συγκεκριμένη πρακτική από συγκεκριμένους ανθρώπους μιας συγκεκριμένης περιοχής και κουλτούρας.
- Οι μαθητές:

Αποκτούν δεξιότητες αντίληψης του χώρου, όπως και της έννοιας της κλίμακας, αφού μπορούν εύκολα να εστιάσουν ή να απομακρυνθούν (zoom in-zoom out).

Ασκούν την κριτική τους σκέψη. Δεν καλούνται απλώς να συλλέξουν και να παραθέσουν το υλικό, όπως θα έκαναν σε ένα powerpoint, αλλά να το τοποθετήσουν στο χώρο. Αυτό, στην περίπτωσή μας, γέννησε περαιτέρω ερωτήματα: Γιατί αυτός ο μύθος γεννήθηκε εκεί και όχι κάπου αλλού, για παράδειγμα σε ένα νησί και όχι στην ηπειρωτική Ελλάδα; Γιατί ο ίδιος μύθος

εμφανίζεται σε περισσότερες περιοχές; Γιατί διαφορετικοί λαοί και παραδόσεις δημιούργησαν παρόμοιους μύθους με κοινό θέμα;

Εξασκούνται στη Γεωγραφία, αφού καλούνται να εντοπίσουν μόνοι τους τις διάφορες περιοχές της χώρας τους για να τοποθετήσουν το σχετικό μύθο. Αλλά και αντίστροφα, πατώντας σε έναν συγκεκριμένο μύθο από τη λίστα στη δεξιά στήλη, μπορούν να εντοπίσουν ένα σημείο στο χάρτη.

Καλλιεργούν πολλές δεξιότητες που απαιτούνται στις νέες τεχνολογίες, προσθέτοντας πολυμέσα, όπως φωτογραφίες, βίντεο, ηχογραφημένες αφηγήσεις, έργα τέχνης, τραγούδια κ.λπ.

Προσεγγίζουν το θέμα τους, τους μύθους, μέσα από την τέχνη, ερευνώντας και «αλιεύοντας» στο διαδίκτυο σχετικά έργα τέχνης.

Η διαδικασία

Μετά από έρευνα στο διαδίκτυο και αφού ενημερωθήκαμε για το τί είναι ένας Ψηφιακός Διαδραστικός Χάρτης, επιλέξαμε την ιστοσελίδα της πλατφόρμας maphub. Αφού συγκεντρώσαμε το υλικό μας, επιλέξαμε αρχικά το χαρτογραφικό υπόβαθρο, το οποίο μπορεί άμεσα να αλλάζει και να ερχόμαστε σε επαφή με άλλες απεικονίσεις. Τοποθετήσαμε «πινέζες» στο χάρτη στις περιοχές που συνδέονται με κάθε μύθο, επιλέγοντας διαφορετικό χρώμα για κάθε χώρα. Έπειτα ενσωματώσαμε το κείμενο κάθε μύθου, σχετικές εικόνες, τραγούδια, ηχογραφημένες αφηγήσεις των μύθων. Κατόπιν κοινοποιήσαμε το σύνδεσμο του χάρτη στα συνεργαζόμενα σχολεία, ώστε να συμμετάσχουν στον εμπλουτισμό του χάρτη με μύθους της δικής τους παράδοσης. Μέχρι τώρα, ο χάρτης ανανεώνεται συνεχώς, είτε με καινούριους μύθους είτε με προσθήκη πολυμέσων, σχετικών με τους ήδη υπάρχοντες.

Αποτελέσματα

Ο ψηφιακός χάρτης αποδείχτηκε ένας εντυπωσιακός τρόπος παρουσίασης του υλικού, αλλά και ένα πολυεπίπεδο διδακτικό μέσο, που ανταποκρίθηκε στην επιδίωξή μας για ενεργητική ανακαλυπτική μάθηση, ανοιχτή στη συνεργασία και την αλληλεπίδραση, και την ανάληψη πρωτοβουλιών από τους μαθητές. Ξεφύγαμε από τη στείρα αντιγραφή – επικόλληση του υλικού που είχαμε συλλέξει, επιλέγοντας με κριτική σκέψη ό, τι μπορούσε να εμπλουτίσει την παρουσίασή μας δημιουργικά. Πρωταγωνιστές σε όλη τη διαδικασία ήταν οι μαθητές/-τριες, ενώ οι καθηγήτριες είχαν μόνο καθοδηγητικό ρόλο.

Ενθουσιαστήκαμε με το αποτέλεσμα και χαρήκαμε ακόμη περισσότερο, όταν σε μια επόμενη συνάντηση ανοίξαμε τον χάρτη και αντικρίσαμε τα δεδομένα, με τα οποία είχαν τον είχαν εμπλουτίσει οι μαθητές/-τριες των άλλων χωρών. Πήραμε πλέον ένα δείγμα της συνολικής προσπάθειας τριών χρόνων, έξι σχολείων από διαφορετικές ευρωπαϊκές χώρες.

Συμπεράσματα - Προτάσεις

Παρότι τα επί μέρους διδακτικά αντικείμενα εμπεριέχουν όψεις του παραδοσιακού και του σύγχρονου πολιτισμού, η απουσία του λαϊκού πολιτισμού ως αυτόνομου διδακτικού αντικειμένου χαρακτηρίζει το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Η διδασκαλία και η προβολή όψεων του λαϊκού μας πολιτισμού ενσωματωμένων στα διάφορα διδακτικά αντικείμενα, γίνεται ευκαιριακά, χωρίς σύστημα και ανοργάνωτα. Επαφίεται, κυρίως, στην αγάπη και στο ενδιαφέρον του διδάσκοντος. Όταν δε τα χρονικά περιθώρια της διδασκαλίας είναι περιορισμένα και ο ρυθμός της διδασκαλίας ασθματικός, λόγω του μεγάλου μεγέθους της διδακτέας ύλης, η συστηματική και οργανωμένη αξιοποίηση στοιχείων του λαϊκού μας πολιτισμού γίνεται δευτερεύων στόχος. Τότε και ο παράγων της καλής πρόθεσης του διδάσκοντος ακυρώνεται και η ποιότητα γίνεται βορά της ποσότητας.

Πρότασή μας, λοιπόν, είναι να δοθεί η πρέπουσα θέση σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης στη Λαογραφία, στο πλαίσιο τόσο της τυπικής όσο και της άτυπης εκπαίδευσης. Η συστηματική διδασκαλία όψεων και φαινομένων του λαϊκού πολιτισμού με εξειδικευμένους στο αντικείμενο και καταρτισμένους εκπαιδευτικούς μόνο οφέλη μπορεί να προσφέρει στον «πάντα ευαίσθητο και κρίσιμο κόσμο των παιδιών, έναν από τους τελευταίους ελάχιστους θύλακες φαντασίας, ομορφιάς και λογικής ελευθερίας σε μια εποχή, όπου εξαπλώνεται σαν την πανούκλα μια χυδαία ωφελμιστική, άνυδρη και κοντόφθαλμη «λογική», ένας χυδαίος, δήθεν λογοκρατούμενος «ρεαλισμός» (Μερακλής, 2002, 70).

Βιβλιογραφία

Γκόβαρης, Χρήστος 2001. *Εισαγωγή στη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση*, Αθήνα: Ατραπός.

Δαμιανού, Δέσποινα 2013. «Οι παιδαγωγικές διαστάσεις της ελληνικής Λαογραφίας και η διδασκαλία της στην ελληνική εκπαίδευση», *Λαογραφία* 42 (2010-2012), Αθήνα: Ελληνική Λαογραφική Εταιρεία και Τομέας Βυζαντινής Φιλολογίας και Λαογραφίας του Τμήματος Φιλολογίας Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, σ. 217-230.

Κακάμπουρα-Τίλη, Ρ. 2005. «Ο λαϊκός πολιτισμός ως πεδίο διαπολιτισμικής εκπαίδευσης – Μια διδακτική πρόταση», στο : Αθανάσιος Τριλιανός, Ιγνάτιος Καράμηνας (επιμέλεια), *Μάθηση και Διδασκαλία στην Κοινωνία της Γνώσης*, Πρακτικά Ε΄ πανελληνίου Συνεδρίου με διεθνή συμμετοχή, τόμ. Β΄, Αθήνα: Π.Τ.Δ.Ε., Παν. Αθηνών/ Κ.Ε.ΕΠ.ΕΚ.), σ. 267-274.

Μερακλής, Μιχαήλ Γ. 1971. «Οι θεωρητικές κατευθύνσεις της Λαογραφίας μετά το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο», *Λαογραφία* 27, σ. 3-24.

Μερακλής, Μιχαήλ Γ. 2002. *Για το λαϊκό παραμύθι. Διδακτικές προτάσεις για νηπιαγωγούς και δασκάλους*, Αθήνα: Διαδρομή.

Μπουρντιέ, Πιερ 1994. *Κείμενα Κοινωνιολογίας*, πρόλογος – επιμέλεια Ν. Παναγιωτόπουλος, Αθήνα: Δελφίνι.